

POWIAT LUBIŃSKI

Załącznik do uchwały nr LXI/465/2024
Rady Powiatu Lubińskiego
z dnia 29 lutego 2024 r.

POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2024-2030

Opracowanie:
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie

ul. Składowa 3, 59-300 Lubin
tel. 76 847 96 91, e-mail: pcpr@powiat-lubin.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	3
I. Podstawy formalno-prawne programu.....	3
II. Niepełnosprawność	4
II. 1. Definiowanie niepełnosprawności	4
II.2. Orzecznictwo o niepełnosprawności	4
III. Analiza sytuacji osób niepełnosprawnych w powiecie lubińskim	6
III.1. Charakterystyka Powiatu Lubińskiego.....	6
III.2. Niepełnosprawność w liczbach w powiecie lubińskim.....	7
IV. Zasoby instytucjonalne - pomoc i wsparcie na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie powiatu lubińskiego.....	10
V. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.....	14
V.1. Rehabilitacja społeczna.....	14
V.2. Rehabilitacja zawodowa	17
VI. Cel Programu	18
VII. Adresaci programu	21
VIII. Prognozowane efekty realizacji programu.....	21
IX. Ramy finansowania.....	22
X. Monitoring i ewaluacja.....	22
XI. Podsumowanie	23
XII. Spis tabel i wykresów.....	24

WSTĘP

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Lubińskim na lata 2024-2030 określa najistotniejsze elementy polityki społecznej powiatu lubińskiego oraz wyznacza kierunki w zakresie podejmowania działań na rzecz wyrównywania szans i włączenia osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe.

Podstawowym założeniem Programu jest dążenie do stworzenia kompleksowego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i wdrożenie rozwiązań, które umożliwią im samodzielne oraz niezależne życie. Kreowanie lokalnej polityki na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie zapobiegania niepełnosprawności, łagodzenia jej skutków, rehabilitacji, a także realizacji zadań zmierzających do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym stanowi ważne zadanie władz samorządowych. Nie zmniejsza to odpowiedzialności ogółu społeczeństwa, jednostek czy też organizacji, które od lat są partnerami w tworzeniu spójnej i efektywnej polityki na rzecz osób niepełnosprawnych.

Program określa działania realizowane na terenie powiatu lubińskiego na rzecz osób niepełnosprawnych, zmierzające do pełnego, indywidualnego rozwoju i zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich sferach i na każdym etapie życia, gwarantujące pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

I. PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE PROGRAMU

Ustawodawca w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nałożył na Powiaty obowiązek opracowania i realizacji powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Swoim zadaniem niniejszy dokument obejmuje działania w zakresie:

- rehabilitacji społecznej,
- rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Do aktów prawnych mających istotny wpływ na konstrukcję niniejszego dokumentu jak i monitoring przyszłych działań w szczególności należą:

1. Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 13 grudnia 2006 r.
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
3. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych z dnia 1 sierpnia 1997 r.
4. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

6. Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.
7. Uchwała Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentu Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030.

II. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

II.1. DEFINIOWANIE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 1 sierpnia 1997 r. podjął uchwałę „Karta Praw Osób Niepełnosprawnych” regulującą prawa osób niepełnosprawnych. Zgodnie z definicją zawartą w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych:

- „Niepełnosprawni są to osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi”.

Natomiast ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zawęża powyższą definicję określając:

- „Niepełnosprawność - oznacza to trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”.

Według definicji przyjętej przez Światową Organizację Zdrowia niepełnosprawność to ograniczenie lub brak zdolności do wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka, wynikające z uszkodzenia i upośledzenia funkcji organizmu.

Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych podkreśla, że niepełnosprawność nie wynika z dysfunkcji zdrowotnej, a z interakcji pomiędzy osobami z dysfunkcjami a barierami wynikającymi z postaw ludzkich i środowiskowych, które utrudniają tym osobom pełny i skuteczny udział w życiu społeczeństwa, na zasadzie równości z innymi.

Biorąc pod uwagę powyżej przytoczone definicje niepełnosprawność przedstawia się, jako zjawisko niejednorodne, które obejmuje wiele ograniczeń funkcjonalnych, stałych lub przejściowych. Niepełnosprawność nie powinna być postrzegana przez pryzmat obniżonej sprawności, a barier, które napotykają osoby niepełnosprawne na swojej drodze do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

II.2. ORZECZNICTWO O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W polskim systemie prawnym funkcjonują obecnie dwa podstawowe systemy orzekania:

1. zaliczenie do jednego ze stopni niepełnosprawności - na podstawie przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,

2. orzekanie o niezdolności do pracy - na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Na podstawie przepisów ustawy o rehabilitacji można uzyskać orzeczenie o zaliczeniu do:

- znacznego,
- umiarkowanego,
- lekkiego,

stopnia niepełnosprawności.

Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną, o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspakajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

W zależności od stopnia naruszenia sprawności organizmu oraz jej wpływu na zdolność do pracy oraz ewentualny obowiązek sprawowania opieki lub pomocy innym osobom można zostać zaliczonym do jednego z tych stopni niepełnosprawności.

Orzeczenie o zaliczeniu do jednego ze stopni niepełnosprawności stanowi podstawę do korzystania z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów, w tym na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych można uzyskać orzeczenie o niezdolności do pracy - całkowitą bądź częściową, które stanowi podstawę do wydania decyzji o przyznaniu bądź odmowie przyznania świadczenia (renty). Orzeczenie o niezdolności do pracy wydawane jest wyłącznie w celach rentowych.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wprowadza bardzo szeroką definicję legalną osoby niepełnosprawnej. Ponadto przewiduje możliwość równego traktowania orzeczeń o niezdolności do pracy wydanych przez lekarza orzecznika ZUS z orzeczeniami o zaliczeniu do jednego ze stopni niepełnosprawności, tj.:

- orzeczenie o *całkowitej niezdolności* do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji traktowane jest na równi z orzeczeniem o *znacznym* stopniu niepełnosprawności,
- orzeczenie o *niezdolności do samodzielnej egzystencji* jest traktowane na równi z orzeczeniem o *znacznym* stopniu niepełnosprawności,
- orzeczenie o *całkowitej niezdolności* do pracy traktowane jest na równi z orzeczeniem o *umiarkowanym* stopniu niepełnosprawności,

- orzeczenie o *częściowej niezdolności* do pracy jest traktowane na równi z orzeczeniem o *lekkim* stopniu niepełnosprawności.

Osoby, które przed tym dniem uzyskały orzeczenie o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów, także uważane są za osoby niepełnosprawne w myśl ustawy o rehabilitacji pod warunkiem, że orzeczenie to nadal jest ważne. Orzeczenia te także są traktowane na równi z orzeczeniami o stopniu niepełnosprawności:

- I grupa inwalidów - znaczny stopień niepełnosprawności,
- II grupa inwalidów - umiarkowany stopień niepełnosprawności,
- III grupa inwalidów - lekki stopień niepełnosprawności.

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności rozróżnia się symbole przyczyny niepełnosprawności:

- 01-U - upośledzenie umysłowe,
- 02-P - choroby psychiczne,
- 03-L - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
- 04-O - choroby narządu wzroku,
- 05-R - upośledzenie narządu ruchu,
- 06-E - epilepsja,
- 07-S - choroby układu oddechowego i krążenia,
- 08-T - choroby układu pokarmowego,
- 09-M - choroby układu moczowo-płciowego,
- 10-N - choroby neurologiczne,
- 11-I - inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,
- 12-C - całościowe zaburzenia rozwojowe.

III. ANALIZA SYTUACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE LUBIŃSKIM

III. 1. CHARAKTERYSTYKA POWIATU LUBIŃSKIEGO

Powiat lubiński został utworzony w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej. Położony jest w północnej części województwa dolnośląskiego w sąsiedztwie województwa lubuskiego, wielkopolskiego i opolskiego. Siedzibą jego władz jest miasto Lubin. Powiat graniczy z pięcioma innymi powiatami: legnickim, wołowskim, górowskim, głogowskim i polkowickim. Jego łączna powierzchnia wynosi 712 km², a w jego skład wchodzi dwie gminy wiejskie: Lubin i Rudna, jedna miejsko-wiejska: Ścinawa oraz miasto Lubin.

Rys.1. Mapa powiatu lubińskiego

Źródło: Raport o stanie Powiatu Lubińskiego za 2022 rok

Na podstawie analizy struktury demograficznej określić można aktualny stan społeczeństwa powiatu lubińskiego. Na dzień 28.09.2023 roku liczba ludności wynosiła 103 430 osób. Przewagę w powiecie stanowią kobiety - ich udział wyniósł 52% w 2022 roku. Według danych GUS, w 2022 roku w porównaniu do roku poprzedniego w powiecie lubińskim, w tym w Mieście Lubin, a także w Gminie Ścinawa nastąpił spadek liczby mieszkańców. Natomiast w Gminie Lubin i w Gminie Rudna nastąpiło zwiększenie się liczby mieszkańców. W powiecie lubińskim urodziło się w 2022 roku 731 dzieci. Liczba zgonów w 2022 roku wyniosła 1195. W wyniku czego przyrost naturalny dla powiatu lubińskiego był ujemny i wyniósł: PN= -464.

III. 2. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ W LICZBACH W POWIECIE LUBIŃSKIM

Niepełnosprawność oraz długotrwałe lub ciężkie choroby stanowią wyzwanie dla współczesnej pomocy społecznej. Ich rozwiązanie wymaga bowiem długotrwałych i wieloaspektowych działań aktywizacyjnych i pomocowych. Liczbę osób niepełnosprawnych na terenie powiatu lubińskiego można określić odwołując się do wyników Narodowego Spisu Powszechnego w 2021 roku. Zgodnie z jego wynikami na terenie powiatu zamieszkiwało 14 358 osób niepełnosprawnych.

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2024-2030**

Z danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lubinie na temat wydanych orzeczeń w latach 2020-2022 ujętych w *Tabeli nr 1* wynika, iż w 2022 roku z liczby **2 340 ogółu** wydanych orzeczeń dla mieszkańców powiatu lubińskiego wg kolejności stanowiły:

- kobiety - 1 204
- mężczyźni - 942
- chłopcy do 16 roku życia - 116
- dziewczęta do 16 roku życia - 78.

Tabela 1. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu lubińskiego w latach 2020-2022 wg płci.

	2020 rok		2021 rok		2022 rok	
	I. orzeczeń	%	I. orzeczeń	%	I. orzeczeń	%
Dziewczęta do 16 roku życia	87	40,1	69	39,2	78	40,2
Chłopcy do 16 roku życia	130	59,9	107	60,8	116	59,8
Razem	217	100,0	176	100,0	194	100,0
Kobiety od 16 roku życia	1147	54,5	1056	54,9	1204	56,1
Mężczyźni od 16 roku życia	957	45,5	867	45,1	942	43,9
Razem	2104	100,0	1923	100,0	2146	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

W 2022 roku, wśród osób powyżej 16 roku życia, najwięcej orzeczeń wydano ze względu na upośledzenia narządu ruchu - 509 orzeczeń co stanowiło 23,7% wszystkich wydanych orzeczeń dla powyższej grupy wiekowej. Kolejną grupę osób stanowiły osoby posiadające choroby psychiczne tj. 19,9% ogółu, a następnie osoby posiadające choroby neurologiczne -16,9%.

Tabela 2. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powyżej 16 roku życia w powiecie lubińskim w latach 2020-2022 wg przyczyny.

	2020 rok		2021 rok		2022 rok	
	I. orzeczeń	%	I. orzeczeń	%	I. orzeczeń	%
Upośledzenie umysłowe (01-U)	16	0,8	8	0,4	10	0,5
Choroby psychiczne (02-P)	357	17,0	401	20,9	428	19,9
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu (03-L)	66	3,1	70	3,6	100	4,7
Choroby narządu wzroku (04-O)	78	3,7	76	4,0	82	3,8
Upośledzenie narządu ruchu (05-R)	523	24,9	371	19,3	509	23,7
Epilepsja (06-E)	28	1,3	21	1,1	30	1,4
Choroby układu oddechowego i krążenia (07-S)	376	17,9	309	16,1	311	14,5
Choroby układu pokarmowego (08-T)	91	4,3	94	4,9	72	3,4
Choroby układu moczowo-płciowego (09-M)	183	8,7	112	5,8	144	6,7
Choroby neurologiczne (10-N)	272	12,9	370	19,2	363	16,9
Inne (11-I)	110	5,2	89	4,6	90	4,2
Całościowe zaburzenia rozwojowe (12-C)	4	0,2	2	0,1	7	0,3
Razem	2104	100,0	1923	100,0	2146	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2024-2030**

W roku 2022 wśród dzieci do 16 roku życia z grupy **194 osób**, najwięcej orzeczeń zostało wydanych ze względu na całościowe zaburzenia rozwojowe - 51 orzeczeń (26,3% ogółu). Kolejną grupę stanowiły dzieci posiadające zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu tj. 27 osób oraz dzieci posiadające choroby narządu wzroku - 26 osób.

Tabela 3. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności dla osób do 16 roku życia w powiecie lubińskim w latach 2020-2022 wg przyczyny.

	2020 rok		2021 rok		2022 rok	
	I. orzeczeń	%	I. orzeczeń	%	I. orzeczeń	%
Upośledzenie umysłowe (01-U)	18	8,3	9	5,1	10	5,2
Choroby psychiczne (02-P)	7	3,2	12	6,8	17	8,8
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu (03-L)	19	8,8	16	9,1	27	13,9
Choroby narządu wzroku (04-O)	25	11,5	16	9,1	26	13,4
Upośledzenie narządu ruchu (05-R)	12	5,5	12	6,8	12	6,2
Epilepsja (06-E)	12	5,5	8	4,5	9	4,6
Choroby układu oddechowego i krążenia (07-S)	5	2,3	9	5,1	6	3,1
Choroby układu pokarmowego (08-T)	2	0,9	4	2,3	2	1,0
Choroby układu moczowo-płciowego (09-M)	9	4,1	1	0,6	1	0,5
Choroby neurologiczne (10-N)	23	10,6	19	10,8	19	9,8
Inne - (11-I)	34	15,7	19	10,8	14	7,2
Całościowe zaburzenia rozwojowe (12-C)	51	23,5	51	29,0	51	26,3
Razem	217	100,0	176	100,0	194	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Analiza danych statystycznych liczby wydanych orzeczeń wskazała, że w latach 2020-2022 ponad 45,0% orzeczeń wydawanych było dla osób powyżej 60 roku życia. Ponad 30% orzeczeń wydawanych było dla osób w przedziale wiekowym 41-59 lat. Łączny udział dzieci do 16 roku życia wśród wszystkich osób z orzeczeniem to w 2022 roku - 8,3%.

Tabela 4. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu lubińskiego w latach 2020-2022 wg wieku.

Wiek	2020 rok		2021 rok		2022 rok	
	I. orzeczeń	%	I. orzeczeń	%	I. orzeczeń	%
0-3 lat	59	2,5	52	2,5	46	2,0
4-7 lat	63	2,7	47	2,2	66	2,8
8-16 lat	95	4,1	77	3,7	82	3,5
16-25 lat	135	5,8	99	4,7	97	4,1
26-40 lat	217	9,3	177	8,4	193	8,2
41-59 lat	677	29,2	639	30,4	732	31,3
powyżej 60 lat	1075	46,3	1008	48,0	1124	48,0
Razem	2321	100,0	2099	100,0	2340	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

W podziale na kategorie wiekowe osób, którym wydano orzeczenie o niepełnosprawności czyli dzieciom i młodzieży do 16 roku życia oraz osobom powyżej 16 roku życia, ponad 91% stanowiły orzeczenia dla osób powyżej 16 lat.

Tabela 5. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu lubińskiego w latach 2020-2022 wg kategorii wiekowych.

Wiek	2020 rok		2021 rok		2022 rok	
	I. orzeczeń	%	I. orzeczeń	%	I. orzeczeń	%
Osoby do 16 roku życia	217	9,3	176	8,4	194	8,3
Osoby od 16 roku życia	2104	90,7	1923	91,6	2146	91,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Powiatowy Zespół ds. orzekania o Niepełnosprawności w latach 2020-2022 najczęściej wydawał orzeczenia dla osób powyżej 16 roku życia o stopniu umiarkowanym. Osoby z tym stopniem stanowiły 56,0%. Osoby ze stopniem znacznym to 23,8%, pozostałe 20,2% stanowiły osoby ze stopniem lekkim w 2022 roku.

Tabela 6. Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu lubińskiego w latach 2020-2022.

Stopień niepełnosprawności	2020 rok		2021 rok		2022 rok	
	I. orzeczeń	%	I. orzeczeń	%	I. orzeczeń	%
Stopień znaczny	559	26,6	507	26,4	510	23,8
Stopień umiarkowany	1215	57,7	1041	54,1	1202	56,0
Stopień lekki	330	15,7	375	19,5	434	20,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

IV. ZASOBY INSTYTUCJONALNE - POMOC I WSPARCIE NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA TERENIE POWIATU LUBIŃSKIEGO

Na terenie powiatu lubińskiego funkcjonują różnorodne instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych, do których należą w szczególności:

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE

Realizuje zadania zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z zakresu rehabilitacji społecznej w ramach otrzymywanych środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym i jest przede wszystkim realizowana przez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych za pośrednictwem Starosty, który jest dysponentem ww. środków, wspiera finansowo działania z zakresu eliminowania barier utrudniających integrację osób niepełnosprawnych w środowisku na terenie powiatu lubińskiego.

Kluczowe zadania Powiatowego Centrum dotyczą również pomocy społecznej świadczonej na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym:

- interwencji kryzysowej stanowiącej zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu poprzez udzielanie bezpłatnego poradnictwa: prawnego, psychologicznego, socjalnego i terapeutycznego dla osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, w tym doświadczających przemocy domowej,
- prowadzenie mieszkań wspomaganych m. in. dla osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz miejsc schronienia dla osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej, w tym dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- zapewnienie pieczy zastępczej m.in. dzieciom legitymującym się niepełnosprawnością, pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

POWIATOWY URZĄD PRACY

Powiatowy Urząd Pracy w Lubinie realizuje zadania samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy. Do zadań PUP w Lubinie należy m.in.: pozyskiwanie i gospodarowanie środkami finansowymi na realizację zadań z zakresu aktywizacji lokalnego rynku pracy; udzielanie informacji o możliwościach i zakresie pomocy określonej w ustawie; udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy przez pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe i informację zawodową; udzielanie pomocy pracodawcom w pozyskiwaniu pracowników przez pośrednictwo pracy oraz poradnictwo zawodowe i informację zawodową; rejestrowanie bezrobotnych i poszukujących pracy; inicjowanie, organizowanie i finansowanie usług i instrumentów rynku pracy; inicjowanie, organizowanie i finansowanie szkoleń i przygotowania zawodowego dorosłych; upowszechnianie ofert pracy, w tym przez przekazywanie ofert pracy do internetowej bazy ofert pracy udostępnianej przez ministra właściwego do spraw pracy; upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach, organizacji robót publicznych oraz zatrudnienia socjalnego na podstawie odrębnych przepisów; współpraca z wojewódzkimi urzędami pracy w zakresie świadczenia podstawowych usług rynku pracy, w tym w opracowywaniu i aktualizacji informacji zawodowych oraz innych zasobów informacji dotyczących lokalnego rynku pracy przydatnych w poszukiwaniu pracy; przyznawanie i wypłacanie zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia; realizowanie projektów w zakresie promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych, wynikających z programów operacyjnych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Pracy; inicjowanie i realizowanie projektów pilotażowych.

POWIATOWY ZESPÓŁ DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności orzeka dla celów poza rentowych, a mianowicie:

- odpowiedniego zatrudnienia, uwzględniającego psychofizyczne możliwości danej osoby,
- szkolenia, w tym specjalistycznego,
- zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej,
- uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej,
- konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby,
- korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe i inne placówki,
- konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji,
- konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- uzyskania karty parkingowej.

PORADNIA PSYCHOLOGICZNO - PEDAGOGICZNA W LUBINIE

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubinie udziela dzieciom, od momentu urodzenia, i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, udziela rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Profesjonalną pomoc zapewniają specjaliści: psycholodzy, pedagodzy, logopedzi, doradcy zawodowi i terapeuci. Poradnia diagnozuje dzieci i młodzież w celu określenia indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży, wyjaśnia mechanizmy ich funkcjonowania w odniesieniu do zgłaszanego problemu oraz wskazania sposobu rozwiązania tego problemu, wydaje opinie, wydaje orzeczenia, udziela dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, realizuje zadania profilaktyczne oraz wspierające wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspiera nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych, organizuje i prowadzi wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, organizuje wczesne wspomaganie rozwoju dzieci od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole.

WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Zgodnie z art.10a. Ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych „warsztat terapii zajęciowej oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia”.

Realizacja tego celu odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania:

- 1) umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej,
- 2) psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Celem działania warsztatu jest rehabilitacja społeczna i zawodowa prowadząca do włączania osób niepełnosprawnych na rynek pracy oraz przygotowująca uczestników do życia w środowisku społecznym.

W powiecie lubińskim funkcjonuje 6 Warsztatów Terapii Zajęciowej, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Liczba uczestników w Warsztatach Terapii Zajęciowej.

Nazwa	Liczba uczestników w WTZ
WTZ „Przytulisko” przy Fundacji im. Brata Alberta w Lubinie	40
WTZ „Kameleon” Stowarzyszenia „Dać Nadzieję” w Lubinie	20
WTZ „Akademia Życia” Stowarzyszenia „Dać Nadzieję” w Lubinie	30
WTZ „Promyk” Stowarzyszenie Przyjaciół i Rodziców Osób Niepełnosprawnych „Równe Szanse” w Lubinie	30
WTZ „Słoneczko” Stowarzyszenie Przyjaciół i Rodziców Osób Niepełnosprawnych „Równe Szanse” w Lubinie	25
WTZ „Uśmiech” Fundacji Przyszań w Ścinawie	30
RAZEM	175

Źródło: Opracowanie własne PCPR.

OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodki pomocy społecznej stanowią podstawową jednostkę organizacyjną funkcjonującego na terenie naszego kraju systemu wspierania osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych oraz osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej działają na terenie każdej gminy, przyjmując w zależności od charakteru postaci ośrodków miejskich, miejsko-gminnych i gminnych realizując zarówno zadania własne i zlecone.

Na terenie powiatu lubińskiego działają 4 ośrodki pomocy społecznej:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubinie,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudnej,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubinie.

PLACÓWKI CAŁODOBOWE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Na terenie powiatu lubińskiego funkcjonują następujące placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym:

- Dom Pomocy Społecznej „Ostoja” prowadzony przez Stowarzyszenie Przyjaciół i Rodziców Osób Niepełnosprawnych „Równe Szanse” w Lubinie.
- Dom Seniora „Przystań” w Ścinawie prowadzony przez Fundację „Przystań” w Ścinawie.
- Oddział pielęgnacyjno-opiekuńczy w CUPRUM-MED sp. z o.o. w Lubinie

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA TERENIE POWIATU LUBIŃSKIEGO

Powiat lubiński współpracuje w zakresie udzielania pomocy i wsparcia dla osób z niepełnosprawnością z wieloma organizacjami pozarządowymi między innymi z:

- Stowarzyszeniem Przyjaciół i Rodziców Osób Niepełnosprawnych „Równe Szanse” w Lubinie,
- Stowarzyszeniem „Dać Nadzieję” w Lubinie,
- Stowarzyszeniem PRO HUMANITATIS w Szklarach Górnych,
- Fundacją Przyszań w Ścinawie,
- Polskim Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Rejonowy z siedzibą w Lubinie,
- Polskim Związkiem Niewidomych Okręg Dolnośląski - Koło w Lubinie,
- Towarzystwem Przyjaciół Dzieci Koło Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski w Lubinie.

V. REHABILITACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

V. 1. REHABILITACJA SPOŁECZNA

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w ramach corocznie otrzymanych środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej zmierzają do ograniczenia skutków niepełnosprawności i likwidacji barier utrudniających osobom niepełnosprawnym z terenu powiatu lubińskiego funkcjonowanie w społeczeństwie.

W 2022 roku najwięcej osób otrzymało pomoc w postaci dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze - 637 osób dorosłych i 69 dzieci, co stanowiło 50,68% ogółu osób niepełnosprawnych, które otrzymały pomoc ze środków PFRON.

**Tabela 8. Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą ze środków PFRON
w roku 2022 - rehabilitacja społeczna.**

Rodzaj dofinansowania	Liczba osób objętych pomocą
Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych dla dorosłych wraz z opiekunami	90
Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych dla dzieci wraz z opiekunami	18
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla dorosłych	265
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla dzieci	89
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych dla dorosłych	9
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych dla dzieci	0
Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się dla dorosłych	3
Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się dla dzieci	15
Dofinansowanie likwidacji barier technicznych dla dorosłych	22
Dofinansowanie likwidacji barier technicznych dla dzieci	1
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla dorosłych	637
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla dzieci	69
Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika	0
Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej*:	
- WTZ „Przytulisko” w Lubinie	40
- WTZ „Kameleon” w Lubinie	20
- WTZ „Akademia Życia” w Lubinie	30
- WTZ „Promyk” w Lubinie	30
- WTZ „Słoneczko” w Lubinie	25
- WTZ „Uśmiech” w Ścinawie	30
Ogółem	1 393

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie.

PILOTAŻOWY PROGRAM „AKTYWNY SAMORZĄD”

Kolejnym zadaniem realizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest przyznawanie środków finansowych w ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”.

Analiza ilościowa osób objętych pomocą (Tabela Nr 9) wskazuje, iż w 2022 roku najwięcej osób skorzystało z dofinansowania w ramach Modułu II (*pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym*) tj. 68 osób, co stanowi 73,1% ogółu osób niepełnosprawnych.

Otrzymane środki finansowe PFRON zostały przeznaczone na realizację następujących zadań:

Moduł I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:

- pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (Moduł I, Obszar A, Zadanie nr 1 i 4),
- pomoc w uzyskaniu prawa jazdy (Moduł I, Obszar A, Zadanie nr 2, 3),

- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (Moduł I, Obszar B, Zadanie nr 1, 3, 4),
- dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania (Moduł I, Obszar B, Zadanie 2),
- pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (Moduł I, Obszar C, Zadanie 1),
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (Moduł I, Obszar C, Zadanie 2),
- pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości (Moduł I, Obszar C, Zadanie 3),
- pomocy w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego (Moduł I, Obszar C, Zadanie 5).

Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Tabela 9. Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą ze środków PFRON w roku 2022 - pilotażowy program „Aktywny samorząd”.

Rodzaj MODUŁU	Liczba osób objętych pomocą
Moduł I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową	25
Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	68
Ogółem:	93

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie.

ASYSTENT OSOBISTY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ

W 2022 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie realizowało zadanie w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2022. Otrzymane środki finansowe zostały przeznaczone na zapewnienie usług asystenta osobom niepełnosprawnym ze znacznym, umiarkowanym stopniem niepełnosprawności lub dzieciom do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz na koszty związane z obsługą programu.

Liczba osób niepełnosprawnych, którym przyznano usługi asystenckie w 2022 roku - 55 osób, w tym:

- liczba osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności - 39 osób
- liczba osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności - 6 osób
- liczba dzieci w wieku do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności - 10 osób

Ogólna liczba wykorzystanych godzin usług asystenckich - 20 205 (znacznym - 16 595, umiarkowany - 1 584, dzieci - 2 026).

Tabela 10. Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą ze środków Funduszu Solidarnościowego w roku 2022 - program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”.

Osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności	Liczba osób objętych pomocą
Osoby z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	39
Osoby z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	6
Dzieci w wieku do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności	10
Ogółem:	55

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie

V.2. REHABILITACJA ZAWODOWA

Powiatowy Urząd Pracy w Lubinie realizując zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej udzielił dotacji ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na:

- zwrot kosztów: adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności poniesionych w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla tych osób, stosownie do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności, adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy, zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności oraz z rozpoznaniem przez służby medycyny pracy, zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy oraz zwrot kosztów szkolenia tych pracowników w zakresie czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem, a także czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy,
- dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej przez osobę niepełnosprawną,
- szkolenia dla osób niepełnosprawnych,
- refundację szkoleń osób niepełnosprawnych organizowanych przez pracodawcę,
- staże dla osób niepełnosprawnych,
- prace interwencyjne dla osób niepełnosprawnych,
- środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub na podjęcie działalności w formie spółdzielni socjalnej,
- zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej.

VI. CEL PROGRAMU

Misją Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2024-2030 jest budowanie zintegrowanego systemu działań na rzecz kompensacji skutków niepełnosprawności oraz zapewnienia wszechstronnego rozwoju osób niepełnosprawnych we wszystkich sferach życia poprzez między innymi profilaktykę i oświatę zdrowotną w zakresie zapobiegania niepełnosprawności, jak również likwidacja i łagodzenie skutków niepełnosprawności. Bardzo ważne jest zapewnienie środowiskowego wsparcia i pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.

CEL GŁÓWNY

Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych oraz osób w podeszłym wieku na drodze do ich pełnosprawnego uczestnictwa w życiu i zawodowym.

CELE OPERACYJNE

1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, celem poprawy jakości ich życia i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

2. Aktywizacja i rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych

3. Edukacja dzieci i młodzieży z różnymi niepełnosprawnościami oraz wspieranie rodzin opiekujących się dziećmi z niepełnosprawnością

4. Rozwój aktywności społecznej osób niepełnosprawnych i seniorów

5. Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej dotyczącej potrzeb oraz praw osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych oraz osób starszych

POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2024-2030

**CEL GŁÓWNY: POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I
DŁUGOTRWALE CHORYCH ORAZ OSÓB W PODESZŁYM WIEKU NA DRODZE DO ICH
PEŁNOSPRAWNEGO UCZESTNICTWA W ŻYCIU SPOŁECZNYM I ZAWODOWYM**

Lp.	CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIE
1.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, celem poprawy jakości ich życia i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym	1. Przeprowadzenie procesu deinstytucjonalizacji oraz wprowadzenie rozwiązań w zakresie usług społecznych wspierających niezależne życie wobec osób z niepełnosprawnościami. 2. Poprawa jakości oraz dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu pobytu osoby niepełnosprawnej (w warunkach domowych). 3. Wspieranie osób niepełnosprawnych w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych. 4. Usprawnienie działań w zakresie likwidacji barier architektonicznych, technicznych, komunikacyjnych w miejscu zamieszkania, w placówkach edukacyjnych, w miejscach użyteczności publicznej. 5. Tworzenie nowych i wspieranie już istniejących form kompleksowej rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych (WTZ, ŚDS itp.). 6. Tworzenie nowych form zapewniających osobom niepełnosprawnym (w tym zaburzonym psychicznie) oraz seniorom miejsc w mieszkaniach wspomaganych, domach pomocy społecznej, dziennych domach pomocy oraz środowiskowych domach pomocy, itp. 7. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych oraz udzielanie wsparcia w zakresie dofinansowania miejsc pracy.
2.	Aktywizacja i rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych	1. Wzrost kwalifikacji osób z niepełnosprawnościami w wieku produkcyjnym. 2. Rozwój kształcenia ustawicznego dla dorosłych osób z niepełnosprawnościami, w tym różnych ścieżek podnoszenia kwalifikacji oraz przekwalifikowania. 3. Wsparcie osób z niepełnosprawnością w rozwoju ich kompetencji, poszukiwaniu pracy i utrzymaniu zatrudnienia oraz promowanie dobrych praktyk, w tym prowadzenie poradnictwa zawodowego. 4. Rozwijanie świadomości społecznej w zakresie potencjału osób niepełnosprawnych - promocja zatrudnienia osób niepełnosprawnych. 5. Doradztwo zawodowe na wszystkich szczeblach edukacji, przygotowanie do wejścia na rynek pracy. 6. Rozwój przedsięwzięć obejmujących obszar aktywizacji zawodowej (Zakłady Aktywności Zawodowej, Spółdzielnie Socjalne). 7. Tworzenie otoczenia sprzyjającego skutecznej aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.
3.	Edukacja dzieci i młodzieży z różnymi niepełnosprawnościami oraz wspieranie rodzin opiekujących się dziećmi z niepełnosprawnością	1. Wsparcie procesu edukacji (pomiędzy poszczególnymi szczeblami), celem wejścia na otwarty bądź chroniony rynek pracy). 2. Wsparcie finansowe niepełnosprawnej młodzieży w podejmowaniu edukacji na poziomach wyższych. 3. Dostosowanie budynków, placówek w tym edukacyjnych do potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami poprzez eliminowanie barier w zakresie dostępności. 4. Udzielanie poradnictwa dla rodzin/opiekunów dzieci niepełnosprawnych (wsparcie indywidualne i grupowe) m. in. poprzez poradnictwo specjalistyczne: prawne, psychologiczne, terapeutyczne i medyczne.

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2024-2030**

		5. Realizacja programów wspomagających wychowawczą funkcję rodziny.
4.	Rozwój aktywności społecznej osób niepełnosprawnych i seniorów	1. Objęcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin specjalistycznym wsparciem m.in. psychologicznym, terapeutycznym, prawnym. 2. Rozwój usług na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym opiekuńczych, asystenckich. 3. Zwiększenie dostępności infrastruktury dla osób z różnymi niepełnosprawnościami, w tym organizacja wydarzeń (wystawy, pokazy, publikacje, spoty, kampanie). 4. Zwiększenie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami z życia kulturowym i sportowym. 5. Propagowanie idei aktywności poprzez organizację imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych z udziałem osób niepełnosprawnych oraz seniorów. 6. Organizacja projektów i programów rządowych aktywizujących i/lub integracyjnych. 7. Współpraca i wspieranie aktywności organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
5.	Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej dotyczącej potrzeb oraz praw osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych oraz osób starszych	1. Publikowanie informacji dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz osób starszych - pozytywny wizerunek. 2. Kampanie społeczne ukierunkowane na zwiększenie świadomości społeczeństwa odnośnie niepełnosprawności, w tym zmiany wizerunku. 3. Cykliczne upowszechnianie informacji dotyczących problemów osób niepełnosprawnych w zakresie ulg, uprawnień, obowiązujących przepisów itp. za pomocą mediów lokalnych, stron internetowych. 4. Kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi. 5. Zwiększenie świadomości osób z niepełnosprawnościami w kwestii możliwości otrzymania pomocy i wsparcia w przypadkach przemocy domowej. 6. Zwiększenie świadomości społeczeństwa na przemoc wobec osób starszych, niepełnosprawnych. 7. Rozwój różnorodnych form aktywizujących seniorów, celem przeciwdziałania izolacji społecznej oraz poczucia samotności.
REALIZATORZY		
• Departament Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Lubinie, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, • Powiatowy Urząd Pracy, • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, • jednostki organizacyjne powiatu, • placówki oświatowe, • Warsztaty Terapii Zajęciowej.		
PARTNERZY		
• Ośrodki Pomocy Społecznej, • samorządy gminne, • organizacje pozarządowe.		
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA		
• Budżet powiatu, • budżet jednostek samorządu terytorialnego, • budżet państwa, • środki Unijne, • środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,		

POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2024-2030

- Fundusz Solidarnościowy,
- dotacje celowe.

WSKAŹNIKI REALIZACJI

- liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono wsparcia, w tym seniorów,
- liczba udzielonych dofinansowań,
- liczba osób objętych aktywizacją społeczną i zawodową,
- liczba zorganizowanych działań, przedsięwzięć, projektów, programów aktywizujących osoby niepełnosprawne, w tym seniorów,
- liczba osób, którym udzielono poradnictwa prawnego, psychologicznego, terapeutycznego, itp.

VII. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu zgodnie z przyjętymi wcześniej założeniami są:

- osoby niepełnosprawne i długotrwale chore,
- osoby w podeszłym wieku,
- rodziny oraz opiekunowie osób niepełnosprawnych,
- instytucje oraz organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych,
- społeczność lokalna,
- placówki oświatowe kształcące osoby niepełnosprawne.

VIII. PROGNOZOWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2024-2030 jest dokumentem, który określa zarówno skalę niepełnosprawności jak i kierunki działań jakie powinny być podjęte w powiecie lubińskim aby zmniejszyć bariery jakie determinują udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.

Przedstawiony program przybliży problemy osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym oraz określa na najbliższe lata podstawowe pola działalności różnych podmiotów zajmujących się pomocą osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.

Ponadto program wskazuje na potrzeby i zagrożenia w środowisku lokalnym oraz wyznacza cele i metody pracy z występującymi problemami społecznymi, określa priorytety i założenia polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych na terenie powiatu lubińskiego.

Realizacja działań wynikających z programu ma za zadanie umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym w oparciu o konstytucyjną zasadę pomocniczości.

Warto zaznaczyć, iż aby zapewnić osobom niepełnosprawnym odpowiednie warunki funkcjonowania w środowisku lokalnym niezbędne jest nie tylko realizowanie ustawowych zadań, ale też podejmowanie nowych inicjatyw, wspieranie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Program ma charakter otwarty i przewidujemy możliwość jego systematycznego aktualizowania w miarę pojawiających się potrzeb, możliwości oraz nowych kierunków zmian.

Działania w poszczególnych dziedzinach, uwzględniają specyfikę powiatu lubińskiego pokazują, jakie kroki należy podjąć, aby zapewnić osobom niepełnosprawnym niezależne i godne funkcjonowanie w społeczeństwie.

IX. RAMY FINANSOWANIA

Zadania realizowane w ramach Powiatowego Programu działań na Rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Lubińskim na lata 2024-2030 finansowane będą:

- Budżet powiatu,
- budżet jednostek samorządu terytorialnego,
- budżet państwa,
- środki Unijne,
- środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Fundusz Solidarnościowy,
- dotacje celowe.

X. MONITORING I EWALUACJA

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2024-2030 jest dokumentem integrującym zadania jednostek pomocy społecznej działających na terenie Powiatu Lubińskiego. Dzięki Programowi Powiat przedstawia plan działań jednostek systemu pomocy społecznej na rzecz poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych ich rodzin pozostających w systemie pomocy społecznej. Dokument ten stanowi bazę do budowania holistycznej i długofalowej wizji rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych i rodzin.

Monitoring i ewaluacja zapisów Programu polegać będzie na systematycznej ocenie realizowanych działań (coroczna sprawozdawczość z wykonywanych zadań przez jednostki powiatowe i gminne oraz ośrodki wsparcia, których statutowym zadaniem jest rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych) oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się w wyniku zmiany regulacji prawnych czy też narastania problemów społecznych.

Głównym zadaniem ewaluacji jest określenie czy i w jakim stopniu program i jego poszczególne elementy doprowadziły do osiągnięcia założonych celów, w oparciu o następujące kryteria:

- Kryterium skuteczności** - rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu,
- Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami,
- Kryterium użyteczności** - ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów,

d) Kryterium trafności - rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

XI. PODSUMOWANIE

Osoby niepełnosprawne są beneficjentami wszystkich praw i uprawnień, które przysługują osobom pełnosprawnym. Rzeczywiste zagwarantowanie praw człowieka wymaga opracowania mechanizmów wyrównywania szans osobom niepełnosprawnym i stworzenia im warunków do korzystania z pełni praw przysługujących wszystkim obywatelom. Kształtowanie przestrzeni architektonicznej dostępnej dla osób niepełnosprawnych, umożliwienie porozumiewania się z innymi ludźmi, dostęp do informacji oraz wyposażenie tej grupy osób w odpowiedni sprzęt techniczny są to zadania konieczne i powinny być realizowane w najpełniejszy sposób. Tylko wówczas nastąpi pełna integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną oraz całym społeczeństwem.

Program wyznacza kierunki działania lokalnej polityki na rzecz osób niepełnosprawnych. Określa działania różnych instytucji i organizacji wspierających osoby niepełnosprawne i ich rodziny. Zadania realizowane w ramach poszczególnych celów operacyjnych wpłyną na wyrównanie szans osób niepełnosprawnych, które umożliwią im funkcjonowanie w społeczności lokalnej oraz ograniczą zjawisko wykluczenia społecznego.

Do skutecznej realizacji zamierzonych celów niezbędna jest współpraca władz powiatowych, gminnych, organizacji pozarządowych oraz instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych, mogących wspierać realizację Programu merytorycznie i finansowo. O końcowym sukcesie i osiągnięciu poprawy warunków życia osób niepełnosprawnych zadecyduje w dużej mierze charakter współpracy pomiędzy wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w realizację niniejszego Programu.

Kierunki działań ujęte w dokumencie ułatwią osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym, funkcjonowanie w otoczeniu, a także przyczynią się do polepszenia rehabilitacji i edukacji. Końcowym i długofalowym efektem realizacji założeń Programu będzie wzrost poziomu integracji osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej oraz poprawa jakości życia

XII. SPIS TABEL I WYKRESÓW

1.	Rys.1. Mapa powiatu lubińskiego.....	7
2.	Tabela 1. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu lubińskiego w latach 2020-2022 wg płci.....	8
3.	Tabela 2. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powyżej 16 roku życia w powiecie lubińskim w latach 2020-2022 wg przyczyny.....	8
4.	Tabela 3. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności dla osób do 16 roku życia w powiecie lubińskim w latach 2020-2022 wg przyczyny.....	9
5.	Tabela 4. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu lubińskiego w latach 2020-2022 wg wieku.....	9
6.	Tabela 5. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu lubińskiego w latach 2020-2022 wg kategorii wiekowych.....	10
7.	Tabela 6. Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu lubińskiego w latach 2020-2022.....	10
8.	Tabela 7. Liczba uczestników w Warsztatach Terapii Zajęciowej.....	13
9.	Tabela 8. Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą ze środków PFRON w roku 2022 - rehabilitacja społeczna.....	15
10.	Tabela 9. Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą ze środków PFRON w roku 2022 - pilotażowy program „Aktywny samorząd”.....	16
11.	Tabela 10. Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą ze środków Funduszu Solidarnościowego w roku 2022 - program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” ..	17